

[Poul Møller.]
ved at slække på de sikkerhedspolitiske krav, som Vesteuropa stadig må have opfyldt, og som efter vort skøn i hvert fald ikke kan opfyldes, uden at man fastholder NATO og ikke blot pagten, men også den organisation, der er bygget op omkring pagten. Jeg vil derfor bede udenrigsministeren om at sige, hvad det er, han forestiller sig eller tænker sig kunne ske i Storbritanniens NATO-holdning, som kunne bedre den markedspolitiske stilling i forhold til Frankrig.

Udenrigsministeren gjorde nogle bemærkninger om Storbritanniens holdning til fællesmarkedet i øvrigt og fremhævede her labours valgsejr. Jeg vil sige til udenrigsministeren her i folketinget i dag, at det bedste for de europæiske problemers løsning naturligvis havde været en konservativ valgsejr, fordi det lå helt klart, at det konservative parti gik ind for Romtraktaten som grundlag for et fællesskab, som England også ville være med i; men næst dette var en klar valgsejr for labour bedre end en fortsættelse af en uklar politisk stilling, som vi har haft i England siden efteråret 1964, med de få stemmers majoritet. En regering med den majoritet, den britiske regering nu har, har meget lettere ved at lægge en dristigere politik ud og ved at træffe de beslutninger, der skal træffes, især når den er i den lykkelige situation, som den britiske regering er; at de to oppositionspartier er mere positivt indstillet over for de europæiske problemers løsning end regeringen selv. Tilbage er kun en risiko for noget frafald inden for regeringens eget parti, og denne risiko er jo betydelig mindre, når majoriteten er så bred, som den er blevet. Hermed være ikke sagt, at jeg i enhver henseende betragter den store laboursejr i England som en fordel, men i denne henseende var det bedre, når man ikke kunne få den konservative sejr.

Men endnu er den britiske regering ikke kommet ud over forbeholdenes uigennemsigthed. Ingen kan i virkeligheden vurdere indholdet af de britiske forbehold; det er jo således, som udenrigsministeren sagde, da han brugte udtrykket, at man skal sikre Englands vitale interesser; at hvis det skal overlades til landet selv foreløbig at vurdere, hvad der er vitale interesser, kan det jo

vare længe, før de kan passes ind i Romtraktaten.

Man kan ikke blive medlem af fællesmarkedet, hvad enten man hedder Storbritannien eller hedder Danmark, uden en risiko for at miste noget det ene eller det andet sted. Men det er heller ikke risikofrit at forblive udenfor, og for Storbritannien er det vel givet, at det står klart for en større og større del af det britiske folk og de britiske politikere, at det snart er den største risiko for England, for dets fremtid, for dets udvikling, for dets mulighed for en ekspansion, at være uden for det europæiske marked. Den økonomiske nødvendighed tror jeg derfor vil fastholde Storbritannien ved en positiv markedspolitisk linje, hvor også Storbritannien tvinges til mere og mere at anerkende det grundlæggende synspunkt for det europæiske fællesskab.

Det er klart, at udenrigsministerens bemærkninger om de engelske forbehold er vigtige, men der er jo også en række andre problemer, som man i forbindelse med Storbritanniens medlemskab må være opmærksom på senere. Jeg kan her nævne f. eks. alle de afrikanske lande, der er knyttet til sterlingøkonomien; jeg har haft lejlighed til at besøge nogle af dem, og man mærker dér en positiv reaktion over for et europæisk, stort fællesmarked, ganske vist under forudsætning af, at man kan få associationsaftaler, på samme måde som de tidligere franske kolonier har kunnet få det. Det er vigtigt, når fællesmarkedet skal bygges op, at det kan være med til at skabe yderligere handelsudvikling med u-landene, og at det ikke bliver et fællesmarked, der vender ryggen til den store u-landsopgave; en af ideerne, et af formålene med at skabe et fællesskab i Europa er jo netop at give Europa en sådan styrke, at vi har råd til, kræfter til at tage fat på de store, verdenspolitiske problemer, herunder u-landsproblemerne.

Den britiske fremgangsmåde regner udenrigsministeren med vil blive den, at man vil tage lang tid til det, ministeren i dag kalder sonderinger, men kort tid til et forhandlingsforløb, når sonderingernes tid er afsluttet. Jeg går ud fra, at ministeren med sonderinger mener uformelle, uforpligtende drøftelser på embedsmandsniveau eller uden for de offi-